

(BDC xxiii, 277), i a les Valls d'Assua i d'Àneu (Pol., p. 10); detalls sobre la producció i sobre l'ús com a cassó, etc., en Krüger, VKR II, 175-6.¹³

El «sufix» de *beçulla*, *-ull*, és tan singular —no tant per la poca freqüència i caràcter fossilitzat del sufix diminutiu *-ull*, *-ulla*, com per l'extraordinari paper semàntic (adjectivador de pertinença i no pas diminutiu) que ací faria—, que hi ha ample motiu per dubtar que es tracti de cap derivat romànic: potser tenim ací un derivat ja format en cèltic i transmès bo i format al català, o qui sap si ens les havem més aviat amb un compost cèltic, per ex. un *BETTI-ULNA (> *ULLA*) format amb *ÚLINA, abans *ÓLINA* 'racó', 'colze' (irl. ant. *uilenn* 'racó', britònic comú *elin*[*ilin*] 'colze'),¹⁴ que des de la idea de 'colzadura o corbadura de bedoll' hauria pres el sentit de 'escorça de bedoll plegada o colzada en forma de vas'.

¹ És possible que algun exemplar escadusser es trobi (i que algun clap n'hagués existit en èpoques més plujoses) en racons obacs de muntanyes més meridionals; d'on la incerta sospita (que jo mateix i d'altres hem emès) que el bosc de la *Budellera*, en la clotada al Nord de Collserola, sigui metatèsi de *bedollera. En tot cas, àdhuc en toponímia, això fóra un cas isolat. Més probable és que alludeixi als revolts d'un barranc o camí, comparats als d'uns *budells* (si és antic el traçat del dels Revolts de la Paella, és allà). —² REW, 1068-70. És curiós que el dicc. àrab de l'egipci Boqtor registri *bātūlā* (no vocalitzat), però com que manca en les altres fonts àrabigues (Dozy I, 51, Beausier, etc.), com que l'arbre és exòtic en tota la zona africano-asiàtica, i el nom presenta *-d-* fins en els parlars italians, deu ser simplement un llatíisme improvisat per Boqtor, i segurament sense tradició. —³ Més aviat que d'una variant primitiva amb *i* relacionada amb la *i* de *BITUMEN*, és fàcil que es tracti d'una evolució metafònica romànica, en les formes com *bidūo* i *bidueiro*. —⁴ Fora d'algun poble del Vallespir meridional, com aquest, i a Cerdanya, és sabut que avui no es distingeix *è* de *é* fonològicament. Per tant solament per suposició podem creure que aquest timbre vagi ser el propi de tot el rossellonès. —⁵ Cf. L. Conill, *Revue de Rouss.*, núm. 2, p. 37; Jampy, *Flors i Violes --- de Canigó*. —⁶ Almenys així ho vaig sentir al meu informant de Tona, que en devia haver vist algun en el vessant obac del Montseny, si bé m'advertí que a Tona no se'n fan però sí que era ben corrent en el Collsacabra; ja he dit que no és arbre realment montsenyenc (contra el que diu *AlcM*). —⁷ Aquesta forma amb *é* és la que hauriem d'esperar en català com a resultat de la *E* etimològica, que era breu en cèltic, com observa Ant. Thomas després d'informar-se amb Vendryes i Meillet. I de fet amb *è* apareix *bèç* a l'Arieja, i si hi ha vocal tancada en el Llemosí és perquè es tracta d'un tancament normal en aquest dialecte; igualment *biezo* a la Rioja i Gredos. Però hi ha formes occitanes amb *é* tancada segons el *TdF*, i a aquestes deu correspon-

dre la pronúncia *bèç* de Cerdanya, Vallespir i Osona, car no és de creure que el grup *-TŪU* pogués causar un cas de no evolució de la *E* originària en *é* tancada; cal admetre més aviat que tot i essent breu la *E* cèltica en aquest mot, es pronunciava com a tancada, segons l'evolució pròpia de l'hispano-cèltic que vaig estudiar en *E. T. C.* I, 76; si doncs no es tracta d'una variant *BITTIO-* amb la *i* que s'observa en *BITUMEN*, i que cercava Schuchardt en les formes gallego-portugueses. —⁸ En el bretó dels Monts d'Arrée, Giese (VKR IV, 1831, 355) ve recollir *bézo* 'per a la ramalla i branquillons de bedoll' («birkenreisig») usats per fer escombres, bret. *bezo*, *beo* (Ernault) «du bouleau» (la *-z-* és evolució fonètica normal del bretó i no deguda a cap encreuament romànic (contra el que suposa Giese). —⁹ És curiós, i sembla haver escapat a l'atenció dels especialistes celtòlegs, que un collectiu com aquest, *betiolen*, ja figura en el botànic Pseudo-Apuleu (part del text del qual ja ve del S. VI), com a nom de la *personacia* dels llatins, *prosópion* o *prosopis*, *-idos*, dels grecs, varietat de bardana o repalassa (cap. 36; Holder I, 410.28); hi ha variant *betiolen* en certs manuscrits i no acabo de veure clar si es tracta d'una alteració de *betiolen o de *betulolen, però de tota manera sembla que es tracta d'un collectiu cèltic en *-en*, aplicat a un derivat o una de les variants del nom del bedoll, segurament en forma diminutiva. —¹⁰ Com a alternativa es podria pensar si la *-TŪ-* no resulta d'una vella síncope, d'un *BÉTUTIO-*, *-TIA*, tenint en compte que els sobreesdrúixols existien en cèltic continental. Whatmough, *Dial. of Anc. Gauh*, 70, 84, dóna testimonis de noms cèltics *Betutia*, *Bitutio*. En altres passatges del mateix recull trobem accentuacions *σάντιον* i *Κελτογάλατια* (76, 80), que potser no són sempre suposades. És veritat que la forma documentada en Ptolemeu i en Stephanos Byzantinos sembla ser *Κελτογαλατία* (Holder I, 976) i en Ptolemeu *Σάντιον* (ib. II, 1349), de manera que l'accentuació sobreesdrúixola potser no és més que una suposició de Whatmough a base de l'altra forma del nom d'aquesta localitat alpina, també documentada en Ptolemeu, o sigui *Σέντιον*. De tota manera M-Lübke assenyalà casos clars d'accentuació sobreesdrúixola, a base de la toponímia gallo-romànica. Per a més informació de fonts cèltiques i onomàstiques relativa als noms del bedoll, vegeu Holder I, 612-3, i III, 857-8, i Whatmough, 70 (si bé amb diversos errors etimològics en tots dos). —¹¹ No sé si és popular fins al Roine, si bé en tot cas se'n servia Mistral «gràndi fourèst de bes e de mèle e d'abet» parlant del Ventour, en *Calendau IX*, 21.7. —¹² Aquest i Duraffour, *VRom.* V, 277-8, en particular sobre el fr. *beton*, fr. prov. *bess*, 'colostre', emparentat amb aquest grup celtoromànic. —¹³ Alguns diuen *baçulla*, *baçullet* (Braní), *vensulla* (Pol), formes alterades per influència de *vas* i *vinça*. De tota manera no existeix una pronúncia *vasull* amb sonora (com han escrit alguns)